

Yrkanderemiss

Sveriges Läkarförbund Student representerar mer än 10 000 svenska läkarstudenter internationellt. Under sommarmånaderna är det vi som är sjukvårdens bärande byggstenar. Ofta är den redan existerande personalbristen ännu värre under semestertider och det är då vi tar vid. Som vikarierande underläkare är det ofta vi på avdelningen som har det högsta medicinska ansvaret. Av berättelserna från våra medlemmar är det heller inte ovanligt att man trots bristande introduktioner och nästan obefintlig erfarenhet får ta ansvar för hela avdelningar själv, utan en mer erfaren kollega på huset att rådfråga. Därför är det dags att vi som förbund börjar ställa krav på arbetsgivaren.

Vi i SLF Student har tre yrkanden som vi ser som de största och viktigaste frågorna för avtalsrörelsen 2020:

1. Införande av ett nationellt kollektivavtal för ej legitimerade ej examinerade läkare i Huvudöverenskommelsen.
2. Införande av lägsta månadslön på 35 000 kronor
3. Krav på mer senior kollega på vårdinrättningen

1. Nationellt kollektivavtal för ej legitimerade ej examinerade läkare

För ett antal år sedan fanns det ett avtal som hette med-stud-avtalet och reglerade läkarstudenten som vikarierade på sommaren efter termin 9. Avtalet berörde diverse punkter, däribland en lägsta månadslön på 19 000 kronor. Allt eftersom åren gick uppdaterades inte beloppet. Tillslut gjordes bedömningen att det fasta beloppet normerade lönen nedåt och då togs med-stud-avtalet ur huvudöverenskommelsen (HÖKen).

Detta har lett till en stagnerad, och i vissa regioner nedåtgående, löneutveckling för de läkarstudenter som jobbar som vikarierande underläkare under sommaren. Medellönen är idag 26 500 kronor för dessa läkare, men de lägsta lönerna ligger så lågt som 22 000 kronor. Det är lägre än att jobba i kassan på en matvarubutik. Trots det förväntas dessa läkare arbeta fullvärdigt på kliniken, och ofta även ta jourpass utan någon mer senior kollega på plats.

För att få till en högre lön och förbättrad arbetsmiljö går det inte att komma ifrån att det behövs ett nationellt kollektivavtal. Att som oerfaren läkarstudent försöka ställa krav på arbetsgivaren är praktiskt taget omöjligt. Man är fullständigt utbytbar, och på grund av den hårda konkurrensen vågar våra medlemmar inte kräva mer än de erbjuds. Trots att de kan tjäna mer på ICA.

Därför yrkar SLF Student på införandet av ett nationellt kollektivavtal som ingår i HÖKen, för att kunna sätta press på arbetsgivaren.

2. Införande av lägsta månadslön på 35 000 kronor

Idag är medellönen för ett underläkarvikariat för en icke examinerad läkare 26 500 kronor. De lägsta lönerna är nere i 22 000, men vi har hört från medlemmar att de i olika delar av landet erbjudits så lite som 19 000 kronor. Detta för att jobba som läkare, med det fulla ansvar som läkartiteln innebär. Det går inte att nog mycket understryka absurditeten i detta. Det är inte längre tal om att vi tjänar lika lite som sjuksköterskorna, eller ens undersköterskorna. En person med endast gymnasieexamen tjänar idag mer i kassan på en matvarubutik än vad en underläkare i delar av landet gör. Lönen matchar inte ansvaret helt enkelt.

SLF Student föreslår att den lägsta tillåtna lönen sätts till 35 000 kronor i månaden. Det är en kraftig höjning jämfört med nuvarande löneläge, men vi tycker att det är befogat. Jämför med ambulanssjuksköterskor. De har 5 års utbildning och har en förstalön på drygt 40 000 kronor. En vikarierande underläkare har minst 4,5 års utbildning, och har rent juridiskt ett större ansvar än de ambulanssjuksköterskor som går in på 40 000 kronor i månaden. Därför tycker vi att 35 000 är en rimlig siffra. Det ska löna sig att plugga till läkare.

Därefter vill vi även se en årlig höjning som följer märket. Detta för att inte hamna där det tidigare med-stud-avtalet hamnade, när lönen inte höjdes på så länge att den började normera nedåt. 35 000 är en rimlig förstalön nu, men om några år kommer det återigen vara för lite. Därför behöver det stå med i avtalet att lönen ska höjas med minst märket, varje år.

3. Krav på mer senior kollega

Slutligen är det värt att notera det patientsäkra i att en oerfaren läkare får ta nattjourer ensam på kliniken, utan en mer senior kollega närvarande på huset. Det finns alltid en bakjour som underläkaren kan ringa, och kalla in om det skulle behövas men det tar ändå sin tid. Tänk om det händer något akut om kräver mer erfarenhet *nu*? Plötsligt står underläkaren där, och behöver hantera den nya situationen själv i 30 minuter innan bakjouren är på plats. Inte heller detta är ovanligt. 30 minuter må inte låta som länge men ofta är det den initiala handläggningen som är avgörande för utfallet i en akut situation. Det är helt enkelt inte patientsäkert att låta underläkaren vara ensam läkare på plats under jourtid.

Därför kräver vi att det läggs till i avtalet att arbetsgivaren har som ansvar att aldrig låta en ej examinerad läkare schemaläggas som ensam närvarande jour på kliniken eller avdelningen.

De tre krav vi härmed framför är inte höga krav, de är en bottennivå som egentligen redan borde vara på plats. Nationellt kollektivavtal, skälig lön och att inte behöva göra jour ensam är minimikrav för att få till en hållbar och patientsäker verksamhet. Om vi inte kan ta hand om läkarna i början av karriären, när de behöver som mest stöd och hjälp, vad är vi då bra för? En överläkare med 20 års erfarenhet kan löneförhandla för sig själv, för den är inte utbytbar. Men som fackförbund är vi till för de svagaste, för de som ensamma inte kan ta upp kampen för sina egna rättigheter. Därför tycker vi att fokuset för avtalsrörelsen 2020 ska vara de yngsta läkarna. De behöver vår hjälp mest.